

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9839 din 12.07.2024

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte de procedură privind activitatea instanțelor) (număr unic 559/MJ/2024)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

1.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în scopul "*[...] remedierii unor carențe depistate și semnalate în activitatea instanțelor de judecată în partea ce ține de solicitarea avizelor consultative, limitele judecării recursului, precum și alte aspecte ale legislației procedural penale.*"

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul administrativ și Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție), fiind reglementate aspectele privind solicitarea de către instanțele de judecată a avizelor consultative din partea Curții Supreme de Justiție, procedura emiterii a acestor avize, fiind clarificat faptul că solicitarea avizului consultativ este un drept și nu o obligație a instanțelor de judecată. La fel, proiectul introduce obligativitatea instanței de fond în cauzele civile de a explica succint motivele hotărârii în momentul pronunțării acesteia, se prevede procedura de examinare a recursului și se introduce o excepție importantă de la regula generală conform căreia nu se admit noi probe în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs după ce cauza ajunge de la rejudecare, se instituie un mecanism care să permită audierile prin videoconferință la faza de urmărire penală a martorilor ce nu se pot prezenta fizic, din anumite motive, la locul desfășurării audierilor, se introduc două noi condiții pe care trebuie să le întrunească persoana care își asumă garanția personală, se intervine în partea ce ține de regulile cu privire la cauțiune, fiind majorată valoarea minimă etc.

1.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ în ce privește unele aspecte de procedură privind activitatea instanțelor de judecată.

1.5. Justificarea soluțiilor proiectului

1.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota de fundamentare care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) analiza impactului de reglementare;*
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."*

În nota informativă, autorul a argumentat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același

timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „d) analiza impactului de reglementare”.

Potrivit autorului: *”Adoptarea proiectului nu impune cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național.”*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...].”

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări ce se referă la atribuțiile Curții Supreme de Justiție privind emiterea avizelor consultative, precum și a instanțelor de judecată care sunt în drept să solicite acest aviz de în cazul apariției unei dificultăți de aplicare a unei norme juridice. Potrivit autorului: *”La momentul actual, spre deosebire de procedura civilă, în cadrul procedurii penale nu există un mecanism de solicitare a avizelor consultative din partea Curții Supreme de Justiție în cazul apariției unei dificultăți de aplicare a unei norme juridice. Absența unei astfel de modificări în Codul de procedură penală creează incertitudini și împiedică asigurarea coerenței și uniformitate între diferitele ramuri ale dreptului procedural.”*

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției în scopul remedierii unor carențe depistate și semnalate în activitatea instanțelor de judecată în partea ce ține de solicitarea avizelor consultative, limitele judecării recursului, precum și alte aspecte ale legislației procedural penale.

Prin proiect se propune modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul administrativ și Legea nr.64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție), fiind reglementate aspectele privind solicitarea de către instanțele de judecată a avizelor consultative din partea Curții Supreme de Justiție, procedura emiterii a acestor avize, fiind clarificat faptul că solicitarea avizului consultativ este un drept și nu o obligație a instanțelor de judecată. La fel, proiectul introduce obligativitatea instanței de fond în cauzele civile de a explica succint motivele hotărârii în momentul pronunțării acesteia, se prevede procedura de examinare a recursului și se introduce o excepție importantă de la regula generală conform căreia nu se admit noi probe în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs după ce cauza ajunge de la rejudecare, se instituie un mecanism care să permită audierile prin videoconferință la faza de urmărire penală a martorilor ce nu se pot prezenta fizic, din anumite motive, la locul desfășurării audierilor, se introduc două noi condiții pe care trebuie să le întrunească persoana care își asumă garanția personală, se intervine în partea ce ține de regulile cu privire la cauțiune, fiind majorată valoarea minimă etc.

Proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ în ce privește unele aspecte de procedură privind activitatea instanțelor de judecată.

12.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.07.12 14:01:36 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

